

בע"ה
שמחה, שכבה בוגרת
שיעור סיכום, מרבין בשמחה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

מרבין בשמחה

יחידת סיכום
שכבה בוגרת

הרציונאל

נהוג לומר כי לאסקימואים מילים רבות המתארות את השלג. בין אם הדבר נכון ובין אם לא - הוא מבטא את יכולתה של השפה לתת ביטוי לאורח החיים ולערכי החיים עליהם מתבססת החברה.

מעניין שהעברית עשירה למדי באוצר מילותיה בתחום השמחה. עושר זה בא לידי ביטוי באבות דרבי נתן (פרק ל"ד): "עשרה שמות נקראת שמחה. אלו הן: **ששון, שמחה, גילה, רינה, דיצה, צהלה, עליזה, חדווה, תפארת, עליצה**".

לאחר שבועות רבים של עיסוק בנושא השמחה ניתן להבין מדוע ייחסה לה היהדות חשיבות כה רבה.

בפעילות זו נבחן את מידת השמחה כפי שהיא משתקפת מתוך מקורות שונים.

המטרות

- התלמידים יכירו בחשיבות השמחה ביהדות.
- התלמידים יפגשו בביטוי שמחה שונים הבאים לידי ביטוי במקורותינו.

מבנה השיעור

- פתיחה: איך אומרים שלג באסקימואית? (מליאה)
- שלב א': 10 מי יודע? (זוגות)
- שלב ב': תערוכה משמחת (מליאה)
- סיכום: יוצרים בשמחה (משימה כיתתית)

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם לכל זוג את "תפזורת השמחה" (נספח 1).
- יש לצלם פעם אחת את פתרון התפזורת (נספח 2) עבור המורה.
- יש לחלק את "מקורות השמחה" (נספח 3) לכיתות בית הספר השונות.
- יש להכין חומרי יצירה בהתאם למקור הכיתתי.

מהלך השיעור

פתיחה: איך אומרים שלג באסקימואית? (מליאה)

- נספר לתלמידים: נהוג לומר שבשפה האסקימואית יש מילים רבות המתארות את השלג.
- נשאל: מדוע לדעתכם אנשים רבים מאמינים בכך וחושבים שהדבר הגיוני?

בע"ה
שמחה, שכבה בוגרת
שיעור סיכום, מרבין בשמחה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נאזין למספר תשובות ונסכם: סביר להניח שהסביבה שהאנשים חיים בה תשפיע על אוצר המילים שלהם. חברה החיה במקום קר ומושגל תפתח אוצר מילים גדול בנושא זה. הדבר נכון גם לגבי מילים המתארות רגשות או מידות. חברה שמעריכה מאוד תחום מסוים כנראה תהיה עשירה יותר בביטויים הקשורים לתחום זה.
- נאמר לתלמידים: על פי המדרש לשמחה יש עשרה שמות בעברית. דבר זה מוכיח כי למידה זו ערך רב ביהדות.
- נשאל את התלמידים: על פי השיעורים שלמדנו במהלך נושא השמחה - מהי הסיבה לחשיבות הרבה המייחסים למידת השמחה?
- נאזין למספר תשובות ונסכם: שמחה נכונה יכולה להביא אותנו לשלוות נפש, לתת לנו כוח לסייע ולהעניק לאחרים, להסתכל על העולם במבט חיובי, להיות מאושרים בחלקנו ובעיקר – להאמין בהשגחת בורא העולם.

שלב א': 10 מי יודע? (זוגות)

- נחלק לתלמידים תפזורת שבה מסתתרים עשרת שמות השמחה.
- נזמין את התלמידים למצוא את השמות ולאחר מכן נשמע איזה מילים הצליחו לגלות.
- נרשום על הלוח את הפתרונות. במקרה הצורך נסייע בהשלמת הרשימה על פי השמות המוזכרים במדרש המובא ברציונל.
- נבקש מהתלמידים להזכיר מקורות שונים מהתנ"ך או מדברי חכמים שמשולבים בהם שמות השמחה.

שלב ב': תערוכה משמחת (מליאה)

- נספר כי בבית הספר עומדים להקים תערוכה בנושא השמחה. התערוכה תכלול מוצגים הממחישים מקורות שונים (פסוקים, אמרות חז"ל וחכמי הדורות) בנושא השמחה וביטוייה.
- נסביר כי כל כתה תקבל מקור אחד ותצטרך להכינו עבור התערוכה בכרזה או בכל דרך אחרת.
- נספר לתלמידים מהו המקור שבו תעסוק הכתה.
- נלמד מעט על המקור: מהיכן הוא לקוח, מהי משמעותו וכו'.
- נעודד את התלמידים להציע רעיונות להכנת המוצג או נשתמש ברעיון שגובש מראש (כל הרעיונות מובאים בטבלת המקורות בנספח 3).

סיכום: יוצרים בשמחה (משימה כיתתית)

- נקדיש זמן להכנת המוצג הכיתתי.
- (ביום בו תוצג התערוכה) ניתן לתלמידים טבלה ובה המשמעות של כל מקור (נספח 4) ונבקש מהם להסתובב בתערוכה ולהעתיק את הציטוט המתאים לכל הסבר.

ש	ז	פ	ו	ש	נ	ב	ס	ח	ע
ש	מ	ע	ד	ו	י	ד	י	ד	ס
ו	ז	ח	מ	ש	צ	ר	ב	ו	ד
נ	נ	מ	ה	ל	י	ג	ת	ה	ס
ז	ט	ג	ע	נ	ז	ת	ז	ג	ד
ת	כ	ט	ה	ג	ו	י	ז	פ	ת
ע	ל	י	צ	ה	ל	ה	ש	ח	ב
ש	ת	ב	י	ע	צ	פ	ה	ח	ט
ד	ג	נ	ד	ת	מ	ה	צ	מ	ל
ג	ב	ב	ה	נ	ת	ר	א	פ	ת

	ח								ש
	ד							מ	ש
	ו		ר				ח		ו
	ה		ג	י	ל	ה			נ
		ז			נ				
			י			ה			
			ה	ל	ה	צ	י	ל	ע
						י			
						ד			
ת	פ	א	ר	ת					

האמרה	המקור	משמעות	הצעה ליצירה
"עבדו את ה' בשמחה"	תהילים ק', ב'	עלינו ללמוד תורה ולקיים את מצוות ה' מתוך תחושה של שמחה	כל תלמיד מכין דמות רוקדת ומספר מה גורם לו לשמוח בעבודת ה'
"אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה, גילה רנה דיצה וחדוה"	7 ברכות לחתונה	שמחה היא חלק חשוב והכרחי מהבית היהודי.	התלמידים מביאים תמונות מחתונה משפחתית ומספרים על השמחה במשפחה.
"עבדו את ה' ביראה וגילו בריצה"	תהילים ב', י"א	גם בעת שמחה של קדושה חשוב להזהר ולהמנע משמחה של הוללות וסכלות.	ציורים של כלי עבודה ובהם התלמידים כותבים על דרכים נבונות לשמחה.
"אור זרע לצדיק; ולישרי לב שמחה"	תהילים צ"ז, י"א	ההולכים בדרך ה' זוכים להתמלא בשמחה.	הכנת כרזה ממגוון זרעים וקטניות.
"אין פעולם שמחה כהתרת ספקות"	מצודת דוד על משלי ט"ו, ל'	בירור של התלבטות מביא לידי שמחה עצומה.	מחברים חבלים ומכינים דמויות של סמיילי. כל תלמיד יכול להוסיף בועת קומיקס ולספר על שמחה כתוצאה מספק שהותר.
"האדעים בדמעה - ברינה יקצרו"	תהילים קכ"ו, ה'	מי שעמל יזכה לראות ברכה בעמלו ודווקא מוך המאמץ יזכה לשמחה בהישגיו.	כל תלמיד מכין פרח או פרי בעץ ומספר על קושי שהתגבר עליו.
"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"	תהילים קי"ח, כ"ד	נהוג לצטט פסוק זה בעת אירועים משמחים כאות תודה על חסדי ה'.	דפים מלוחות שנה בהם ישלבו התלמידים אירועים משמחים מחייהם.
"מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד"	ליקוטי מוהר"ן ב' כ"ד	יש ערך חשוב להתמיד במידת השמחה בכל עת בכדי לבטא את אמונתנו בה'	ציורי שעונים שונים ובהם מציינים התלמידים דברים שמסייעים להם לשמחה.
"איזהו עשיר? השמח בחלקו"	אבות פרק ד' משנה א'	הסיפוק האישי חשוב יותר מהרכוש הגשמי.	תיבת אוצר ובה כסף ואבנים יקרות. כל תלמיד כותב מה מהדברים להם הוא זכה עושה אותו שמח ומרוצה.
"שמחים בבנין שלם"	הפיוט "כל מקדש שביעי"	ברכה לשומרי שבת שיזכו לראות בבנין המקדש. עם השנים הפכה גם ברכה לחתונה.	לבנים היוצרות את המקדש ובהן התלמידים כותבים או מציירים על שמחת יום השבת במשפחתם
"שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב"	תהילים קי"ט קס"ב	לימוד התורה וקיום מצוות ה' מעניקים שמחה	התלמידים יציירו או יכנו דגמים של מצוות שהם שמחים בעשייתן

משמעות	האמרה
עלינו ללמוד תורה ולקיים את מצוות ה' מתוך תחושה של שמחה.	
שמחה היא חלק חשוב והכרחי מהבית היהודי.	
גם בעת שמחה של קדושה חשוב להזהר ולהמנע משמחה של הוללות וסכלות.	
ההולכים בדרך ה' זוכים להתמלא בשמחה.	
בירור של התלבטות מביא לידי שמחה עצומה.	
מי שעמל יזכה לראות ברכה בעמלו ודווקא מוך המאמץ יזכה לשמוח בהישגיו.	
יש ערך חשוב להתמיד במידת השמחה בכל עת בכדי לבטא את אמונתנו בה'.	
הסיפוק האישי חשוב יותר מהרכוש הגשמי.	
ברכה לשומרי שבת שיזכו לראות בבניין המקדש. עם השנים הפכה גם ברכה לחתונה.	
לימוד התורה וקיום מצוות ה' מעניקים שמחה	